

НАУКОВІ ВІЙСЬКОВО-ІСТОРИЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ В УКРАЇНІ

4 та 5 жовтня 2012 р. у місті Севастополі (АРК) на базі військово-морського музейного комплексу “Балаклава” Національного військово-історичного музею України відбулася Міжнародна наукова військово-історична конференція на тему “Холодна війна”: історія та уроки. 1946–1991 рр.”.

Організатори наукового форуму: Міністерство оборони України та Національний військово-історичний музей із військово-морськими філіями. Серед учасників були професійні історики з України, Польщі, Росії та Білорусі, музейні працівники, освітяни, учасники громадянських об'єднань, ветерани армії та флоту.

Доповіді й тези учасників конференції увійшли у науковий збірник (Холодна війна: історія та уроки: Матеріали Міжнародної наукової військово-історичної конференції. – Севастополь, 2012, 438 с.). Збірник багато ілюстрований, виконаний, як і вся продукція організаторів, на високому поліграфічному рівні. Серед авторів є як відомі військові історики, доктори історичних наук Дмитро Веденєєв (Український інститут національної пам'яті), Єжи Ейслер (Інститут національної пам'яті у Варшаві, Польща), Павло Ткачук (Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного), Олександр Уткін (Міжнародний Соломонов університет), Андрій Харук (Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного), кандидати історичних наук Олександр Косов (Вітебський університет імені П.М. Машерова), Ростислав Пилявець (Український інститут національної пам'яті) та інші, так і молоді наукові початківці (аспіранти, студенти).

Міжнародну наукову конференцію відкрив її організатор – Віктор Карпов, кандидат історичних наук, начальник

Бураков Юрій Васильович, кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник, Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів

© Бураков Ю.В., 2012

Національного військово-історичного музею України. Він наголосив, що тема наукового зібрання становить одну із найдраматичніших сторінок в історії людства, яка лише зараз, через відкритість архівних джерел та військових об'єктів, надає змогу розкрити невідомі досі сторінки світової історії.

Наукові дискусії розпочалися виступом доктора політичних наук, директора Департаменту соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України Бориса Андресюка. Зокрема він порушив досить суперечливе питання початку “холодної війни,” пов’язавши хронологію із відомим виступом У. Черчилля 5 березня 1946 р. у Фултоні (США). Єжи Ейслер (Польща) був схильний перекласти вину за “перший постріл” на тогочасного лідера СРСР Й. Сталіна, вказавши на його антиамериканську промову на зборах перед виборцями Москви 9 лютого 1946 р. Польський історик висвітлив військові конфлікти на Близькому Сході (1967 р.), в’єтнамську війну (1965–1973 рр.), які він кваліфікував як перші збройні протистояння двох наддержав (СРСР та США). Доповідач із Польщі поставив гостре питання щодо визначення “переможця” у “холодній війні”.

Навколо цих проблем розгорнулися наукові дебати. Так, кандидат історичних наук Юрій Бураков (Академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного) зазначив, що хронологічну планку “холодної війни” можна опустити до подій Кримської конференції глав держав – союзників з антигітлерівської коаліції (1943 р.), де вже тоді окреслилися контури “холодної війни” в питаннях повенного устрою світу. Він вказав на те, що багато подій стираються із історичної пам’яті, навівши приклад “корейської війни”, першого збройного зіткнення недавніх союзників з антигітлерівської коаліції, яка не отримала належного висвітлення серед матеріалів конференції.

Про маловідомі факти, пов’язані із випробовуванням ядерної зброї в ході військового навчання на Тоцькому полігоні, розповів кандидат історичних наук Віктор Топальський (Науково-дослідний центр гуманітарних проблем Збройних Сил України). Директор Центрального музею Збройних Сил Російської Федерації, кандидат історичних наук Олександр Ніконов висвітлив події, пов’язані із роз-

відувальним польотом Ф. Пауерса 1 травня 1960 р. та операцією “Анадирь” з передислокації радянської дивізії на Кубу перед Карибською кризою.

У виступах багатьох інших учасників наукової конференції були розкриті як маловідомі сторінки “холодної війни”, так і доповнені новими спостереженнями, висновками вже знані події.

Під час конференції відбулася презентація великої фотовиставки Інституту національної пам’яті Республіки Польща “Холодна війна. Історія розділеного світу”, що була розгорнута у Військово-морському музейному комплексі “Балаклава”. Відбулася екскурсія по цьому колись суворо засекреченому, прорубленому у скелях Південного Криму ядерному об’єкту, який сам є вражаючим пам’ятником “холодної війни”.

Наприкінці конференції Віктор Карпов підбив підсумки наукових виступів, дискусій. Він високо оцінив результати роботи учасників. Міжнародний науковий форум в Севастополі ще раз продемонстрував, наскільки важливо вивчати історію “холодної війни”, використовувати новітні наукові розвідки у навчальному процесі вищої військової школи України.

25 жовтня 2012 р. в Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відбулася науково-практична конференція на тему: “Сухопутні війська Збройних Сил України: 20 років миротворчої діяльності”. В конференції взяли участь представники Командування Сухопутних військ ЗСУ, Національного університету оборони України, науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів м. Львова. Науковий форум мав на меті – визначити внесок Збройних Сил України у міжнародну миротворчу діяльність, проаналізувати практику участі українських “блакитних касок” у врегулюванні небезпечних конфліктів, відновленні правопорядку та захисту прав людини.

Напередодні конференції вийшов у світ науковий збірник, який включає близько 70 статей, тез виступів учасників форуму (Сухопутні війська Збройних Сил України: 20 років миротворчої діяльності: Матеріали доповідей науково-практичної конференції. – Львів: АСВ, 2012. – 223 с.).

У вступному слові начальник Академії сухопутних військ, доктор історичних наук генерал-лейтенант П.П. Ткачук

наголосив, що "...миротворчі операції є одним із найбільш вагомих елементів підтримки високого рейтингу українських військових, крім того, це можливість на практиці пройти справжню військову підготовку, а також в деяких випадках продемонструвати потенціал української військової техніки".

Доповідь Командувача Сухопутних військ ЗСУ генерал-полковника Г.П. Воробйова "Участь Сухопутних військ Збройних Сил України у міжнародній миротворчій діяльності" задала діловий тон науковому форуму. В доповіді прозвучала важлива теза, що співпраця України і ООН з підтримання міжнародного миру і безпеки є одним із найважливіших зовнішньополітичних здобутків нашої держави і має велике значення для підвищення політичного авторитету України на світовій арені.

Характерною особливістю наукового форуму було те, що серед його учасників було чимало колишніх миротворців і теперішніх командирів, відповідальних за підготовку миротворчих військових контингентів. Так, в наукових доповідях поєднувалися спогади, минулий досвід і аналіз теперішньої ситуації у конфліктних регіонах. Серед авторів збірника та виступаючих на форумі були колишні миротворці – перший заступник начальника Академії І.В. Гордійчук, начальник кафедри П.П. Черник, начальник відділення Д.С. Каменцев, викладачі кафедр І.В. Польцев, О.О. Швець, М.М. Голик та ін.

Після пленарного засідання робота конференції тривала у двох секціях, які поділялися за регіональною ознакою – "Миротворчі операції ООН в Європі" та "Миротворчі операції ООН в афро-азійському регіоні". В дискусіях на форумі розглядалися питання історії виникнення конфліктів, правових аспектів миротворчої діяльності, особливостей інженерного та технічного забезпечення військових контингентів та ін.

У виступах на конференції підкреслювалось, що конфлікти, де переважно представлені українські миротворці, потребують нині не лише військової присутності або охорони об'єктів та населення, а й великих зусиль щодо відновлення нормального життя країн. Наголошувалося, що у багатьох сферах життя конфліктних регіонів наша держава може бути корисною як на етапі миротворчої операції,

так і на етапі постконфронтаційного врегулювання.

Підбив підсумки наукових дискусій заступник начальника Академії сухопутних військ з наукової роботи, кандидат військових наук полковник О.П. Красюк. Він сказав, що “проблеми вивчення та пропаганди досвіду участі військовослужбовців України в миротворчих операціях повинні зайняти чільне місце в навчально-виховному процесі вищих військових навчальних закладів України. Навчальний, науковий, виховний процеси мають бути посилені компонентом підготовки майбутніх офіцерів Збройних Сил України до виконання миротворчих місій ООН”.

У вироблених рекомендаціях наукового форуму містяться положення щодо покращення мовної підготовки військовослужбовців України, посилення складової вивчення і викладання історії відповідних країн регіонів – місць скерування майбутніх миротворців, активізація пропаганди служби “блакитних касок”.

Присутні на конференції були одностайні в тому, що участь у миротворчих операціях сприяє бойовій підготовці Збройних Сил України й відбувається в інтересах національної безпеки нашої держави.

Надійшла до редколегії 02.11.2012 р.